

Warszawa, dnia2012.-08.-20.....

GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

Przemysław Biliński

GIS-EP-400-254/MI/12

NS / EP

NS / 142

DYREKTOR
Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej
w Katowicach

Państwowi Wojewódzcy Inspektorzy Sanitarni

lek. med. Grzegorz Hudzik

- wszyscy -

W związku z podnoszonymi przez środowisko rodziców oraz pojawiającymi się w mediach kwestiami związanymi z rozpowszechnieniem wszawicy w szkołach i jej zwalczaniem, przekazuję następujące stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Wszawica, zaliczana pod względem medycznym do grupy inwazji pasożytami zewnętrznymi, nie znajduje się w wykazie chorób zakaźnych stanowiącym załącznik do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570 z późn. zm.). W związku z powyższym przypadki wszawicy nie są objęte zakresem działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych - brak jest obowiązku zgłoszenia faktu występowania wszawicy w szkole do Państwowej Inspekcji Sanitarnej i równocześnie powiatowy inspektor sanitarny nie ma kompetencji do wydania decyzji administracyjnej nakazującej podejrzanemu o wszawicę wstrzymanie się od uczęszczania do szkoły w trybie określonym ustawą.

Taka regulacja ustawowa wynika z faktu, że obecnie na terenie Polski już od kilkudziesięciu lat nie występują niebezpieczne choroby zakaźne (takie jak dur wysypkowy), które mogłyby być przenoszone przez wszy, tak jak to miało miejsce bezpośrednio w okresie powojennym.

Nie zmienia to faktu, że wszawica jest istotnym problemem o charakterze higienicznym, który co szczególnie istotne, może w pewnych przypadkach być również sygnałem zaniedbań opiekuńczych w stosunku do dziecka, które nie powinny być lekceważone.

Dlatego też ciężar zwalczania wszawicy został obecnie przesunięty z działań o charakterze przeciwepidemicznym, dla których prowadzenia właściwa jest Państwowa Inspekcja Sanitarna na działania leżące w zakresie działań instytucji opiekuńczo-wychowawczych i pomocy społecznej. Istniejące w tym zakresie przepisy ustawowe, które są wystarczające dla skutecznej walki z wszawicą.

Wszawica stanowi obecnie przede wszystkim problem natury higienicznej. W aptekach dostępne są skuteczne szampony przeciwwszawicze, które w połączeniu z systematycznymi zabiegami higienicznymi zastosowanymi przez rodziców lub opiekunów dziecka, pozwalają na likwidację problemu. Oczywiście wszawica szerzy się dość łatwo i jej zwalczanie wymaga utrzymania higieny u wszystkich dzieci w klasie.

Aby działania te były skuteczne muszą być realizowane systematycznie i skoordynowane do czego niezbędna i zarazem wystarczająca jest współpraca rodziców, nauczycieli i dyrekcji szkoły z pielęgniarką szkolną. Szkoły powinny prowadzić akcję oświatową wśród rodziców, a pielęgniarka lub higienistka szkolna powinny przeprowadzać okresowo kontrolę higieniczną czystości głowy i skóry u dzieci. Oczywiście kontrola taka powinna być przeprowadzona w sposób

indywidualny, pojedynczo, w szkolnym gabinecie profilaktyki zdrowotnej (nie zaś w sposób zbiorowy w klasie). Stworzenie warunków organizacyjnych dla takiej formy przeprowadzenia kontroli jest elementarnym obowiązkiem kierującego placówką wychowawczo-oświatową. Natomiast ewentualna decyzja o pozostaniu dziecka w domu do czasu usunięcia wszy nie wymaga interwencji organów władzy publicznej podejmowanej w trybie przewidzianym przepisami rangi ustawowej, lecz znajduje się całkowicie w gestii jego opiekunów. Należy zresztą wziąć pod uwagę, że usunięcie wszy, a także ich jajeczek (gnid) w stopniu zapobiegającym szerzeniu się wszawicy na inne osoby jest zabiegiem higienicznym, który może i powinien być przeprowadzony przez rodziców lub opiekunów dziecka w czasie nieprzekraczającym kilkudziesięciu minut.

W przypadku planowania przeprowadzenia kontroli czystości skóry i włosów uczniów przez pielęgniarkę lub higienistkę szkolną, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 139, poz. 1133), pielęgniarka lub higienistka szkolna ma obowiązek powiadomienia opiekunów prawnych lub faktycznych ucznia o terminach i zakresie udzielania świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.

Oczywiście jest możliwe, że rodzice wyrażą sprzeciw wobec kontroli higienicznej swojego dziecka. W takim jednak przypadku sprawa (powody odmowy) powinna być wyjaśniona przez władze szkolne oraz pomoc społeczną. Należy bowiem pamiętać, że zgodnie z obowiązującym prawem rodzice mają obowiązek dbać o dobro dziecka. Konsekwencją takiej odmowy może być bowiem nie tylko zagrożenie dla zdrowia dziecka (możliwe są lokalne wtórne zakażenia bakteryjne skóry w wyniku drapania głowy przez dziecko z powodu świądu wywołanego reakcją alergiczną na ślinę wszy), lecz również może ono rodzić podejrzenie o zaniedbywanie dziecka przez opiekunów, a w pewnych przypadkach również podejrzenie o nadużycia popełniane wobec dziecka w jego środowisku domowym. Dlatego też odmowa przez rodziców poddania dziecka kontroli higienicznej nie może być przez władze szkolne lekceważona. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty nakłada na władze szkolne i nauczycieli obowiązki nie tylko w zakresie kształcenia, ale również utrzymywania bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i innych placówkach, a także zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej (art. 1 pkt 10 i 12 ustawy).

Nauczyciel-wychowawca dziecka albo dyrektor szkoły, którzy zauważą, że dziecko jest przez rodziców zaniedbywane są obowiązani zawiadomić o tym działający w gminie ośrodek pomocy społecznej. Jeśli rodzice nie są w stanie sprostać zadaniu opieki nad dzieckiem w sposób, który chroni jego dobro, niezbędne jest udzielenie rodzinie pomocy opiekuńczo-wychowawczej w trybie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm).

W związku z powyższym działania mające na celu eliminację ognisk wszawicy w szkołach pozostają obecnie w kompetencji dyrektorów szkół, którzy poprzez obowiązujące przepisy zostali wyposażeni w odpowiednie kompetencje w tym zakresie. Nadzór nad szkołami podstawowymi w zakresie realizowanych przez nie obowiązków edukacyjnych i wychowawczych jest sprawowany przez właściwe komórki urzędu dzielnicy lub miasta.

z powodzeniem
P. Bilski
Przemysław Bilski

Do wiadomości:

- Pani Dagmara Korbaśńska – Dyrektor Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia
- Pani Joanna Skowron – Dyrektor Departamentu Promocji Zdrowia, Biostatystyki i Analiz GIS